

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomæ

Suárez, Francisco

Moguntiaë, 1620 [erschienen] 1621

Cap. 6. De scientia absoluta, quæ necessario antecedit prædestinationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84432)

prae-destinatio terminari ad alias dignitates, seu excellentias pertinentes ad ordinem gratiae, vt Beatissima Virgo dici potest prae-destinata ad maternitatem diuinam, Apostoli dicuntur electi ad Apostolatam, &c. At vero haec dona perse non pertinent ad gratiam sanctificantem, sed vel ad ministeria, vel ad gratias datas. Et ideo prae-destinatio ad haec dona merito posset distingui ratione à prae-destinatione simpliciter, quae est ad gratiam, & gloriam. Tamen quia in prae-destinatis haec etiam dona sunt quaedam media, quibus perficiuntur vsque ad aeternam salutem (iuxta illud, *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*) ideo haec omnia sub adaequato prae-destinationis termino comprehendimus.

17. Dissoluitur fundamentum 1. sententia.

2. Responso ad fundamentum 2. sententia.

2. Responso Differentia inter prouidentiam, & prae-destinationem.

Fundamenta aliarum opinionum ex dictis soluta sunt. Ad fundamentum primae dicimus, ordinationem ad finem praecise sumptam, etiam si virtute contineat prae-destinationem tanquam in radice, (supponimus enim esse ordinationem absolutam) nihilominus tamen formaliter non continere illam, sine ratione mediolorum approbata, seu determinata per voluntatem. Ad fundamentum vero alterius opinionis dicitur, primo. Quamuis voluntas finis respectu hominis, qui prae-destinatur, tamen respectu ipsius Dei prae-destinantis, esse voluntatem cuiusdam medij, quo gloriam suam, & communicationem suae bonitatis assequitur, & hoc satis esse, vt talis voluntas sub prae-destinatione comprehendatur. Secundo dicitur, si vim verborum attendamus, in hoc posse constitui differentiam quandam inter prouidentiam, & prae-destinationem, quod prouidentia supponit res destinatas ad suos fines, & illis procurat consequutionem eorum per media consentanea. Prae-destinatio vero, quoniam dicit primam destinationem in animo prae-destinantis, complectitur non solum procuracionem mediolorum, sed etiam ordinationem in ipsum finem. Haec autem differentia inter prae-destinationem, & prouidentiam, intelligitur melius ex comparacione inter illas, quam in fine huius libri commodius trademus.

CAPVT VI.

Quae scientia necessario in Deo supponenda sit ante omne decretum prae-destinationis.

1. Explicata materia circa quam prae-destinatio versatur, vt eius rationem distinde & in particulari tradamus, necessarium est, vt per omnes actus diuini intellectus, & voluntatis, qui in hoc prae-destinationis negotio circa talem materiam versantur, & in hoc opere interuenire possunt, vel debent, discurremus: inde enim lucidius constabit, in quo actu posita sit prae-destinatio. Huiusmodi vero actus ad tres ordines reduci possunt, quidam, qui praecedunt, supponunturque ad prae-destinationem: alij, qui sunt posteriores, & consequentes ad prae-destinationem: alij inter hos medij sunt, in quibus, vel eorum aliquo prae-destinatio ponenda est. Vt hoc autem semel pro toto hoc opere dicamus, quoties de his actibus, vt de multis loquimur, vel in eis ordinem prioris & posterioris supponimus, secundum rationem tantum & modum nostrum intelligendi, cum aliquo fundamento in re id intelligimus: cum in re constat, omnia esse vnum simplicissimum actum, aeternum, & omnino simul. Itaque secundum rationem certum est intellectum praere, & voluntatem subsequi, ideoque, si qui actus diuinae mentis ad totam prae-destinationem supponuntur, in intellectu primario esse debent, & ad scientiam pertinent, & ideo isti sunt in hoc capite explicandi: de voluntate vero postea videbimus.

2. 1. Afferio

Primo igitur certum est, ante omnem prae-destinationis actum supponendam esse in Deo aliquam scientiam, quae vel dirigat prae-destinationem ipsam

vel diuinam voluntatem (vt sic dicam) ad prae-destinationem faciendam inuiter, ei proponendo obiecta & res, quae prae-destinare possit. Hoc ad minimum significauit Paulus ad Rom. 8. dicens: *Quos praesciuit, & prae-destinauit conformes fieri imaginis filij sui.* Nam illa duo verba non sunt accipienda, vt synonyma, cum in omni proprietate diuersas habeant significaciones, possintque illo in loco illas retinere. Itemque ex ordine literae, ipsoque modo loquendi constat, praescientiam ad prae-destinationem supponi, nam in reliquis, quae ibi Paulus enumerat, hunc ordinem seruat: prius enim id ponit, quod alteri supponitur, vt prae-destinationem ante vocationem, vocationem ante iustificacionem, iustificacionem ante glorificacionem. Cum ergo simili modo ponat praescientiam ante prae-destinationem, ponit illam, vt praeuiam.

Atque hic etiam videtur esse sensus Augusti. lib. de Bono perseu. cap. 14. definiens prae-destinationem esse praescientiam, & praeparacionem beneficiorum Dei. Nam praescientia sine dubio ad praeparacionem supponitur, quia per praescientiam, vt hic, nihil praeparatur, donec accedat voluntas, seu propositum dandi, vt cap. 2. explicatum est. In illa vero praeparacione formaliter consistit prae-destinatio, vt ibidem retigimus, & significauit Augustinus alibi dicens: *prae-destinationem esse gratia praeparacionem de prae-destinatione Sanctorum cap. 10. De qua praescientia subdit statim. Quae sine praescientia esse non potest.* Cum ergo alio in loco, prae-destinationem dicit, esse praescientiam, & praeparacionem, praescientiam ponit vt conditionem praeuiam & necessariam ad prae-destinationem. Vnde in eodem lib. de Bono perseuer. cap. 17. *Sua (inquit) dona, quibus cumque Deus donat, procul daturum se esse praesciuit. Et in sua praescientia praeparauit. Praesciuit autem, se daturum, postquam praeparauit, seu dare proposuit, praeparauit autem in priori praescientia, non quidem consequente, sed plane antecedente ad praeparacionem.* Vnde subiungit, *In sua, quae saltem, ut in re non potest praescientia opera sua futura disponere, id omnino nec aliud quidquam est, nisi praesciuit. Dispositio ergo in praescientia est prae-destinatio, & praescientia aliqua ad talem dispositionem, atque adeo ad prae-destinationem supponitur.*

Ratio vero assertionis breuiter nunc assignanda est: quia prae-destinatio, vt vidimus, consistit in aliquo actu voluntario, & libero Dei, sed ante omnem actum liberum, & voluntarium necesse est, vt aliqua cognitio praecedat, ergo ante prae-destinationem praecedit necessario in Deo aliqua cognitio, seu scientia. Minor patet, tum ex definitione voluntarij: debet enim esse à principio intrinseco cum cognitione: tum ex ratione libertatis, quae prouenit ex indifferentia iudicij, & rationis, tum denique ex generali dogmate, quod nihil est volitum, quin praecognitum: nec etiam potest esse liberum, nisi quod est volitum, nam libertas formalis in voluntate sola existit. Quae omnia etiam in ipso Deo, seclusis imperfectiōibus, locum habent, id est, sine distinctiōe in re, cum virtuali continentia & eminentia, & consequenter cum praesuppositione secundum rationis ordinem, in re fundatum. Declaratur tandem, quia in vniuersum, omnis intellectualis natura prius versatur per intellectum, quam quaecumque rem seu materiam, quam per voluntatem: & Deus ipse prius se intelligit, quam amet, & ideo generatio filij, prior est, quam productio Spiritus sancti. Ita ergo circa prae-destinationis materiam praet intellectus, ac proinde necesse est, vt scientia aliqua eiusdem materiae prae-destinationem eius praecedat.

Secundo dicendum est, ad prae-destinationem necessario supponi scientiam simplicis intelligentiae. Suppono vulgarem diuisionem scientiae diuinae in simplicem intelligentiam, & visionem. Quae quantum ad praesens atinet, in duobus differunt. Primo, quia per simplicem intelligentiam cognoscuntur res positi-

Ad Rom. 8.

Augusti.

Augusti.

Ratio afferio.

Eodem modo magis declaratur.

2. Afferio Differentia inter simplicem intelligentiam, & visionem.

prædestinationem necessario supponitur. Quia hæc præsuppositio, & ordo rationis debet fundari in aliqua habitudine, quam per se habeat vna res comparatione alterius: si enim impertinenter se habeant inter se, impertinens etiam erit talis præscientia ad talem prædestinationem. Habitus autem per se non potest esse, nisi causalitatis (sub causalitate enim comprehendimus quamcunque occasionem, vel motuum, quod vna res præbeat ad volendam, vel prædestinandam aliam) Igitur resolutio huius dubij de hoc ordine pendet ex alia de causa prædestinationis, quod infra tractabitur. Nunc autem breuiter supponimus, ex parte Christi, & meritorem eius, posse dari causam prædestinationis nostræ: non vero ex parte ipsius hominis prædestinati, nec vilius creaturæ respectu alterius. Ac proinde prædestinatio nostra supponit quidem præscientiam absolutam futurorum ad Christum dominum pertinentium, non vero illorum, quæ ad ipsummet prædestinatum, vel ad alios homines, aut Angelos pertinent.

Datur causa prædestinationis ex parte Christi, non autem ex parte prædestinati.

ii. Potest autem specialiter interrogari, An prædestinatio tota alicuius hominis supponat saltem præscientiam, quod talis homo futurus sit in rerum natura. Aliqui enim putant, id esse necessarium, quia gratia supponit naturam, prædestinatio autem est ad gratiam, sub gratia gloriam includendo, ergo supponit esse naturæ, iuxta doctrinam Caietani 3. part. quæst. 1. artic. 3. Item quia prouidentia supponit existentiam earum rerum, quibus aliquid prouidetur saltem vt præsentem in æternitate, quia nemo prouidet, nisi rebus futuris: ac prædestinatio est prouidentia quædam: ergo necessario supponit præscientiam futuritatis, saltem ipsius subiecti prædestinandi.

12. Dicendum vero est, etiam ex hoc capite, non necessario supponi præscientiam rei alicuius futuræ in ipso prædestinato ad totam prædestinationem. Ita sentit D. Thom. dicta quæst. 23. artic. 2. ad 2. Et hac ratione dicit cum Origene, quem refert, *Prædestinationem esse posse eius, quod non est.* Hoc autem potest dupliciter intelligi: primo quod prædestinatio sit rei nondum existentis in se, & in propria natura: & hoc modo exponit illud Alenf. 1. part. quæst. 28. Memb. 2. articulo 1. & est per se euidens, quia prædestinatio est æterna; & existentia rei prædestinatæ est temporalis. Secundo potest id intelligi de esse rei in præscientia Dei: & hoc modo ait supra Alenf. prædestinationem esse rei existentis in præscientia. Sub distinctione vero opus est, quia ipsum esse rei in præscientia sumitur, vel vt antecedens decretum prædestinationis: vel vt consequens. Hoc posteriori modo, verum est, prædestinationem semper esse alicuius entis in præscientia: quia posita prædestinatione ex vi illius res præscitur futura. Priori autem modo prædestinatio etiam est non entis simpliciter, seu, nondum futuri pro illo signo in præscientia: sed tantum entis possibilis, quod per ipsam prædestinationem ordinatur, vt sit: Nam per eandem voluntatem prædestinatus ordinatur vt sit, & vt sit propter talem finem. Ideoque non est in hoc eadem omnino ratio de prouidentia, & de prædestinatione, vt infra cap. penult. huius libri melius declarabimus. Nec illa doctrina Caietani necessaria est, vt in eodem loco 3. p. latius adnotauimus: quia licet gratia supponit naturam, in genere subiecti, seu causæ materialis, & in ordine executionis: ordine tamen intentionis, & prædestinationis non est necessarium supponi, sed satis est, si per modum vnus, seu per quandam habitudinem cum illa coniungatur, vt in dicto cap. penult. latius explicabitur.

13. At vero, si non de tota prædestinatione, sed de vno, vel altero effectu eius quæstio tractetur, sic non est inconueniens, quod prædestinatio hominis ad

vnum effectum, seu beneficium prædestinationis, supponit præscientiam absolutam alterius effectus. Hoc probat ratio dubitandi superius posita: Et fortasse in eodem sensu loquutus est D. Thom. in citato loco 3. partis, quamuis possit de scientia conditionata intelligi: de qua dicemus in capite sequenti. Quomodo autem hæc scientia prædictum ordinem feruet cum decreto prædestinationis, & quasi cum illo misceatur (vt sic dicam) intelligetur melius, explicato toto ipso prædestinationis decreto. Nunc duo solum consideranda sunt. Vnum est, totum hunc ordinem spectandum esse, vel inter finem totius prædestinationis, qui est glorificatio & mediâ ad illum: vel inter mediâ ipsa inter se, quatenus vnum est propinquius fini, quam aliud, vt iustificatio, quam vocatio, & consequenter vnum comparatur ad aliud, sicut finis ad medium sibi propinquum, vel è conuerso. Seclusa enim hac habitudine, ad quam omnis alia reduci potest, nulla manet ratio ordinis per se inter prædestinationis effectus, seu terminos: & ita nulla erit etiam ratio, ob quam præscientia vnus supponatur prædestinationi alterius, vel è conuerso.

Ultra hoc vero, præ oculis habendus est duplex ille modus præcendi futura, vel in decreto prædestinationis, vel in ipsis, secundum præsentiam obiectiuam æternitatis. Nam præscientia, quæ est in decreto, habet ordinem cum ipsis decretis, iuxta ordinem, quem decreta ipsa ratione distincta inter se habent. Vt verbi gratia, in prædestinatione inuoluitur decretum dandi gloriam, & dandi gratiam, quæ sunt etiam ratione distincta: Si ergo inter hæc decreta seruatur ordo intentionis, ita vt decretum dandi gloriam sit prius, quam decretum dandi gratiam, etiam præscientia futuræ gloriæ ex vi decreti præcedit secundum rationem ad decretum dandi gratiam. Si vero inter hæc decreta non est ordo intentionis, sed tantum executionis, ita vt decretum gratiæ prius sit, quam decretum gloriæ, præcedit vtique præscientia futuræ gratiæ, ante decretum, & præscientiam gloriæ. Et ratio est, quia posito decreto libero, absoluto, & efficaci alicuius effectus, quicumque ille sit, statim ex vi talis decreti est futurus infalibiliter ille effectus: hoc enim pertinet ad efficaciam diuinæ voluntatis. Statim vero, ac ille effectus est futurus ex vi sui decreti, præscit Deus futuritatem eius prius ratione, quam aliud liberum decretum habere intelligatur: tum, quia iam illa scientia est mere naturalis, ac necessaria, supposito tali decreto, & naturalia sunt priora liberi: tum etiam, quia subsequens decretum pendet (vt more nostro loquamur) ex priori, & ex illa præscientia. Vt verbi gratia, si decretum gloriæ præcedit tantum intentionis finis, oportet vt illam intentionem, & efficaciam eius præsciat, vt inducat ad electionem mediorum. Nam qui intendit finem, non intelligitur eligere medium, donec intelligatur scire se intendisse finem, & ideo debere media intelligere, & applicare accommodata intentioni, vt vis illius intentionis ad effectum perducatur voluntarie. Quomodo enim posset quis voluntarie applicari ad electionem ex vi intentionis, nisi prænosceret illam; illa autem præscita Deo, in illa præscitur futuritio effectus intenti. Hac ergo ratione, necesse est, vt inter decretum de fine, & decretum de medio hæc præscientia interponatur. Si vero decretum efficax circa finem non præcedit, tunc contrarius ordo seruabitur. Vt verbi gratia, si Deus prius decreuit Petrum vocare ad fidem vocatione congrua, quam habuerit decretum efficax, per quod intenderit fidem eius, prius etiam sciuit vocationem talem Petri fuisse futuram ex vi sui decreti, & tunc præsciuit ex illa consequi fidem, & sic de cæteris. Hæc enim omnia locum habent tam in omnibus medijs respectu finis vltimi, quam inter ipsa media inter se quatenus

14. Duplex præscientia futurorum.

Caiet.

Alenf.

quatenus vnum comparatur ad aliud, tanquam causa ad effectum, vel tanquam proximus finis ad medium.

35. Quocirca loquendo de alio modo præscientiæ, qui est de ipsi effectibus in se: quia hæc scientia supponit executionem, & effectiorem causarum, vt præsentem obiectiue in æternitate, necesse est, vt præscientia illius medijs prioris in executione præcedat ante præscientiam, & voluntatem executionis subsequenti medijs, secundum eundem executionis ordinem. Quia nemo applicat secundum medium, donec videat effectum medijs prioris. Et eadem ratione prior est præscientia futuræ gratiæ, quam voluntas per quam datur perseverantia in illa, & præscientia futuræ perseverantiæ, quam voluntas dandi gloriæ per modum executionis illam. Quæ omnia in sequentibus capitulis clariora fient.

CAPVT VII.

Quomodo scientia conditionata effectuum contingentium ad prædestinationem necessaria sit, vel ad aliam comparetur.

36. Supponit hæc quæstio esse in Deo scientiam infallibilem horum effectuum, abstrahendo ab actuali existentia futura de facto, & cognoscendo simpliciter, quid factura esset causa libera, si in tali ordine rerum, & cum talibus circumstantijs constitueretur. De qua scientia, & suppositione multa dixi in opusculo de scientia Dei libro secundo. Et inferius tractando de medijs, & effectibus prædestinationis, ad demus nonnulla, quæ necessaria videbuntur. Nunc, sine alia reprobatione, hoc supponimus, tum quia ex discursu capituli constabit, quanta sit necessitas huius scientiæ, ad prædestinationem, & consequenter quam vera sit eius assertio, seu suppositio: tum etiam, quia iam fere nulli sunt, qui audeant negare Deo scientiam hanc, in scripturis sanctis satis expressam, & à sanctis Patribus passim recognitam: sed solum de medio cognoscendi talia futura solet esse controversia, quæ non minus de scientia absoluta futurorum contingentium inter Theologos versatur. Et ex dicendis fortasse resolutio aliqua illius non difficile haberi poterit.

37. Hoc ergo supposito, duo alia, quæ ad præsentem materiam pertinent, inquirimus. Vnum est, quomodo hæc præscientia ad prædestinationem comparetur, id est, an habeat aliquem ordinem per se cum illa, vel ad illam nihil referat, esto, alioquin Deo conveniat propter infinitam vim intelligendi, quam habet: plura enim scit Deus, quam ad prædestinationem necessaria sint, vel cum illa ordinem per se habeant. Aliud punctum est, an hæc scientia seruet aliquem ordinem prioris, vel posterioris secundum rationem respectu prædestinationis, cuius decisis ex priori omnino pendet.

38. Ratio igitur dubitandi in priori puncto est, quia præscientia hæc, nec est ipsa prædestinatio, nec pars, vel effectus eius, nec causa illius, ergo nullum ordinem per se habet cum illa. Quis enim alius ordo per se cogitari potest: Antecedens quoad tres priores partes facile probatur, quia hæc scientia de contingentibus sub conditione antecedit decretum liberum Dei, & abstrahit ab actuali existentia realiter futura in aliqua differentia temporis, & ita comprehenditur sub scientia simplicis intelligentiæ, non potest ergo esse prædestinatio, quæ dicit actum liberum, nec pars prædestinationis, quæ similiter debet esse libera, vel supponere actum liberum. Et eadem ratione multo minus potest esse effectus, quia effectus non solum supponit actum liberum Dei, sed etiam est temporalis: scientia autem illa æterna est. Vnde Suarez: De Deo trinuno.

tima vero pars constat, quia hæc scientia esset causa, vel ratio ipsiusmet decreti prædestinationis, & hoc non, quia decretum est in Deo, & nihil, quod in Deo est, habet causam. Nec rationem etiam habere potest ex parte præscientiæ futurorum effectuum, alias prædestinaret Deus hominem, quia præsciuit, eum bene vsurum auxilijs gratiæ, quod dici non potest, vt infra ostendam.

Dicendum vero est, scientiam conditionatam de omni effectu contingente prædestinando, quod scilicet, infallibiliter futurum sit, si Deus hoc, vel illud auxilium præbeat, necessariam omnino esse in Deo ad prædestinationem, & præfinitionem effectuum liberorum, qui ex vi prædestinationis absolute, & infallibiliter futuri sunt. Hanc assertionem illi solum negare possunt, qui omnino negaverint, Deum futura hæc cognoscere. Qui vero senserint, Deum illa certo cognoscere, etiam si in modo, vel medio, quo illa cognoscit, varie sentiant: non est, cur non in huius assertiois veritate contentiant. Vt autem necessitas huius scientiæ ad prædestinationem certa ratione demonstraretur in omni opinione, oportet prius supponere, decretum prædestinationis, prout ad voluntatem spectat, tam respectu gloriæ, quam respectu gratiæ, varijs modis infra tractandis explicari, & affirmari, & iuxta eorum diuersitatem varias esse rationes necessitatis huius scientiæ: & diuersum etiam modum exponendi illam: quod per singulos dicendi modos discurrendo, declarabo.

Quidam ergo prædestinationis decretum explicant per modum cuiusdam singularis præfinitionis, tam gloriæ vnus cuiusque prædestinati, quam quantitatatis eius in particulari, atque etiam singulorum actuum seu bonorum, per quos talis gloria comparanda est. Ac subinde per absolutam quandam præparationem auxiliorum omnium, quibus tales actus efficiendi sunt, à prima vocatione vsque ad vltimam consummationem doni perseverantiæ. Quem dicendi modum nos maxime probamus, vt in sequentibus dicemus. Talis ergo prædestinationis modus, nec intelligi, nec cogitari potest sine illa præscientia, huius necessitatis est, quia nullus prudens potest absolute decreto suæ voluntatis statuere, vt aliquid fiat, vel proponere, consequi aliquem finem, nisi prius certus sit, se habere potestatem faciendi id, quod vult: vt saltem sciat se habere media, quibus talem finem comparare valeat. Quia non potest intendere efficaciter, nisi id quod iudicat sibi esse possibile, nec potest iudicare, saltem prudenter & sine temeritate, sibi esse possibilem effectum, nisi præcognoscendo potestatem in se, vel in medijs, quæ ab ipso possint applicari.

Quod si intentio, & voluntas prædestinantis, seu disponentis talis sit, vt quod absolute decreto statuit, & præfinit, omnino infallibiliter implendum sit, ita vt talem voluntatem frustrari, contradictionem implicet: necessarium omnino est, vt scientia, quam habere supponitur de illa potestate, & efficacia medijs ad talem finem, sit omnino infallibilis. Quia voluntas est cæca, & ab intellectu ducitur: & ideo non posset intellectuale agens per voluntatem secure statuere de tali effectu, absolute efficiendo; vel tali fine consequendo, nisi per intellectum prius infallibili scientia iudicasset, tali, vel tali modo illum finem, vel effectum comparari posse. Quod adeo verum est, vt etiam de his rebus, quas Deus per se ipsum efficit, non posset habere voluntatem absolutam illas efficiendi, nisi prius in se cognouisset potentiam sufficientem ad illas faciendas. In hac autem scientia includitur illa conditionata scientia, vel sunt omnino idem. Quid enim est præcognoscere talia media, esse talia, vt per illa possit infallibiliter obrineri talis finis, nisi cognoscere, quod si talia media ponantur, ille effectus

4. Conclusio.

15. Primus modus duo explicandi decretum prædestinas.

Necessitas huius scientiæ ad vnum absolute decretum prædestinas.

Handwritten notes in the right margin, including "D.V." and other illegible scribbles.